

KAAVOITUKSEN KIMURANTIT KUVIOT

Name of recording: 7. Elyvoimaa - Jakso 7 - Kaavoitus ja alueet.wav

Length of recording: 00:42:14

[recording starts]

Juonto [00:00:02]: Tämä on Etelä-Savon ely-keskuksen tuottama podcast-sarja. Avaamme jaksoissa ely-keskuksen eri palveluja ja niiden vaikuttavuutta asiantuntijoiden, yhteistyökumppanien ja asiakkaiden näkökulmasta. Tämä on Elynvoimaa-podcast.

Juonto [00:00:28]: Yleis- ja asemakaavoitus koskettavat läheisesti maakunnan asukkaita. Ely-keskukset edistävät kuntien alueidenkäytön suunnittelua ja päätökset herättävät joskus tunteita ja vahvoja mielipiteitä. Näkökulmia kaavoitukseen avaavat Jenni Oksanen ja Eero Korhonen.

Jenni [00:00:47]: Minä olen Oksasen Jenni Etelä-Savon maakuntaliitosta. Olen aloittanut joulukuussa aluesuunnittelupäällikkönä ja olen vielä melko tuore kasvo. Omasta taustastani sen verran, että olen tehnyt kaava-asioita konsultilla. Olen ollut Mäntyharjun kunnalla maankäyttöinsinöörinä ja Mikkelin kaupungilla yleiskaavoittajana.

Eero [00:01:11]: Minä olen Korhosen Eero Etelä-Savon ely-keskuksesta, alueidenkäytön ja luonnonsuojelun palveluitten päällikkö tällä hetkellä. Olen ollut aika pitkään jo ympäristöhallinnossa, vuodesta 2003. Sitä ennen olin kuntakaavoittajana ja olen ollut ihan konsulttikaavoittajanakin. Kaavoituksen kanssa olen ollut kauan tekemisissä ja nykyinen byrokraatti. Meidän piti keskustella alueidenkäytön asioista Jennin kanssa kun molemmat niiden kanssa ammatiksemme pyörimme. Aloittaisimmeko vaikka siitä, että mikä, Jenni, sinun mielestäsi on maakuntaliiton ja elyn rooli alueidenkäytön suunnittelussa ja suhteessa kuntiin, jotka näitä kaavoja tekevät?

Jenni [00:02:02]: Tosi hyvä kysymys. Minähän olen yhden pienen sijaisuuden tehnyt ely-keskuksellakin kuusi vuotta sitten ja varmaan olin jonkun viikon ollut kun taisin sinulle sanoa, että olen ihan yllättynyt, kun on ollut vähän semmoinen vitsi, että valtiolla on pitkä ja kapea leipä ja pitkät kahvitunnit, mutta miten monipuolisesti te oikeasti katsottekaan niitä asioita. Nyt näin myöhemmälläkin urallani ihan viikoittain olen kaikissa kaavoitukseen liittyvissä töissäni ollut teidän asiantuntijoihinne yhteydessä. Ehdottomasti teillä on

lakiosaaminen ihan omaa luokkaansa ja asiantuntemus. Kaavotushan ylipäätään ja alueidenkäytön suunnittelu on monialaista yhteistyötä ja tulos on sitä parempi mitä enemmän siihen osallistaa ja ottaa mukaan parasta osaamista, yrittää etsiä ympärilleen. Kunnan näkökulmasta tietysti me molemmat, sekä maakuntaliitto että ely-keskus, olemme asiantuntijaorganisaatioita. Maakuntaliitossa katsomme kaavan kautta kaavaratkaisuja ja te taas katsotte ehkä yleisemmin lain kautta. Ja yhdessä me yhteistyössä maakuntakaavaakin laadimme.

Eero [00:03:44]: Kiitos Jenni suurista kehuista. Täytyy kyllä maakuntaliittokin kehua, että kyllä siellä on ollut aina tosi ammattitaitoista ja vielä mukavaakin sakkia. Itse näen oikeastaan tätä suhdettamme niin, että minusta maakuntaliitto rakentaa maakunnan strategiaa ja ely tietysti osaltaan osallistuu valmisteluun ja tuo osaltaan joittenkin teemojen asiantuntemusta ja tietysti valtakunnan näkemyksiä, valtakunnan alueidenkäyttötavoitteita ja niin edelleen tuodaan siihen mukaan. Minusta elyllä ei ole ollut minkäänlaista vaikeutta tukea maakunnan strategiaa ja maakuntaliiton tekemää kehitystyötä, eli aikalailla yhteinen näkemys on ollut.

Jenni [00:04:35]: Kyllä. Olen kuullut muualtakin, että yhteistyö ylipäätään ja ely-keskus on esimerkiksi hyvin kuntiinkin nähden yhteistyökykyinen ja sama juttu maakuntaliiton suuntaan, niin käytännössä melkein miellän, että olemme työkavereita joissakin asioissa, että sinällään on ihan poikkeuksellisen hyvä ja siitä olen ylpeä. Sinulla kun on pitkä kokemus ympäristöhallinnosta ja olet myös kuntakaavoitusta tehnyt, niin miten nykyinen kaavoitusrintama, miten näet sen resurssit ja ylipäätään sen nykyinen toiminta, miten se toimii?

Eero [00:05:28]: Kyllä minusta kunnat tekevät vastuullista työtä kaavoituksessa. Siihen ely tietysti antaa aina asiantuntijatukea ja mitä meillä on ympäristötietoa hallussa. Prosessit menevät pääosin aika hyvin ja esimerkiksi puuttumisen tarvetta valittamalla elyllä eri oikeusasteisiin on ollut kyllä viime vuosina tosi vähän. Ehkä lupa-asioissa välillä kun ei ole sitä ennakkokeskustelua, niin voi olla vaikka rakennusperinnön kanssa aika vaikeita kysymyksiä joissakin tapauksissa. Kaiken kaikkiaan jos ajatellaan kaavoitusta Etelä-Savossa, niin yleiskaavoituksen tilanne on melko lailla hyvä. Rannat ovat hyvin pitkälle yleiskaavan piirissä. Taajamia ruvettiin kaavoittamaan oikeastaan sen jälkeen kun tämä iso rantayleiskaavaruljanssi saatiin päätökseen tai ei nyt päätökseen, mutta suurin osa tehtyä ja kaiken kaikkiaan taajamissa alkaa olla kaupungeissa, Mikkeli on tuore yleiskaava. Pieksämäellä valmistui jo sitä ennen ja Savonlinna valmisteleekin sitä. Näkisimme hirveän tärkeänä, että yleiskaavapohja olisi niin vahva, että jos tulee vaikka joku elinkeinoelämän hanke tai vastaava niin selvittäisiin pelkällä asemakaavavalmistelulla, että iso kuva olisi kunnilla selkeänä. Se olisi aika hyvä pohja. Se loisi valmiutta erilaisiin kehityshankkeisiin. Tämmöisiä minulle tuli mieleen.

Jenni [00:07:13]: Minä tietysti aina seurailen ihan mielenkiinnosta alueen työpaikkoja ja vähän laajemminkin ja vähän näitä hakijamääriäkin olen katsonut, niin on oikeastaan herännyt vähän huolikin, että miten tulevaisuuden asiantuntijat ja osaaminen ja rekrytointi, saammeko tänne enää osaavaa porukkaa. Toisaalta nyt tämä etätyö ja monipaikkaisuus mikä tässä koronan myötä on noussut ihan uusiin sfääreihin, että aiemmin kuntakentällä etätöiden tekeminen on ollut aika marginaalista ja nythän se on ihan arkipäivää. Tietysti sitä kautta voi avautua hyviä mahdollisuuksia myös saada sitä, mutta muutenkin pienet kunnat saattavat olla kaavoitusasioissa yhden asiantuntijan varassa ja nyt jos sitä yhtä asiantuntijaa ei edes onnistuta rekrytoimaan, niin miten näet tämän, onko ongelmallista jos ei siellä ole tai on tietysti mahdollista hankkia konsulteilta vaikka sitä osaamista, mutta miten tärkeää on, että kunnassa on yksi, koska kuitenkin päättäjillähän on ehdottomasti mielipiteet asioihin, että sitten on kuitenkin omasta takaa se asiantuntija vai voidaanko esimerkiksi ostaa? Minkälaisia ajatuksia sinulla on tähän liittyen?

Eero [00:08:29]: Aika tärkeään kysymykseen kyllä nyt tartuit. Onhan se ollut nähtävissä, että kaavoituksen resurssit yleensäkin ovat maakunnassa aika pienet ja kun rekrytointeja on lähdetty tekemään, niin hakijamäärät ovat olleet usein aika vähäisiä. On ollut hyviä paikkoja, mielenkiintoisia työtehtäviä tarjolla ja Etelä-Savo ei ole kyllä kovin kilpailukykyinen tässä ollut. Tämä on kyllä valtakunnallisestikin alkaa olla tällä puolella vähän asiantuntijoista pulaa. Kyllä kunnan kehityksen, kaupunkien kehityksen kannalta pitkäjännitteisyys on aika tärkeää, että oli se sitten ostopalvelu tai oma virkamies tai vastaava, niin kyllä olisi hyvä, että joku on siinä melko pitkään eikä vaihdu koko ajan. Silloin tiedetään vähän taustoja ja osataan tehdä pitkäjännitteisempää työtä.

Jenni [00:09:35]: Kun olin Mäntyharjulla, siellä kaavoitus- ja mittausosasto oli kokonaisuudessaan kaksi ihmistä kun taas sitten Mikkelissä sama osasto oli toistakymmentä, niin jotenkin ajattelin, että kun vaihtoi isompaan paikkaan, nyt on suuremmat resurssit ja asiantuntemuskin on jotenkin laajempaa, mutta sitten taas huomasin ehkä sen, että siellä sitten osastojen välinen yhteistyö, esimerkiksi tässä on vähän aikaa sitten ollut päiväkotiratkaisut tapetilla ja itse olin yleiskaavoittajana Mikkelissä ja se päiväkotiverkosto ei ikinä tullut minun pöydälleni siltä kantilta, että olisi jotenkin katsonut, että missä ihmiset oikeasti asuvat ja miten heidän saavutettavuutensa kannalta nykyiset päiväkodit palvelevat ja miten kenties se tavoiteltu näkymä palvelee. Se oli yllätys, että vaikka resurssit olisivat ja enemmän asiantuntijoita, niin silti hommassa pystytään monialaisesti katsomaan asioita.

Eero [00:10:41]: Totta on, että kaavoituksessa on paljon semmoista asiantuntemusta, jota ei ihan täysimääräisesti ehkä hyödynnetä. Minusta tuntuu, että tuolla pienemmissä kunnissa se virkahenkilöstön asiantuntijoiden suhde sinne päättäjiin on jopa ehkä läheisempi. Pienempi piiri ja jutellaan ehkä avoimemmin mitä me nyt tämän kanssa tekisimme.

Jenni [00:11:06]: Kyllä. Mietin tässä Etelä-Savon vahvuuksia ja heikkouksia alueidenkäytön osalta, niin pitäisikö meidän vähän listata, että minkälaisia vahvuuksia ja heikkouksia on ja tietysti positiivisen kautta jos aloittaa, niin mitkä mielestäsi ovat ne vahvuudet?

Eero [00:11:26]: Ihan yleisesti kun katselee Suomen tai Euroopankin karttaa, niin eihän tämä mikään periferia Suomessa ainakaan ole. Meillä on se 30 000 kilometriä rantaa, Suomen puhtaimpia vesistöjä on täällä, Euroopan mittakaavassakin erittäin puhtaat vedet. Käytännössä kaikki taajamat ovat rannoilla. Ne ovat rakenteeltaan hyvin kompakteja ja juuri tällainen tietynlainen kohtuullinen koko ja lyhyet etäisyydet antavat kyllä hienot mahdollisuudet kehittää taajamia esimerkiksi vaikka kevyen liikenteen, sähköistetyn liikenteen osalta joskus tulevaisuudessa. Meillä on ihan hyviä palikoita täällä kun osataan niitä vain käyttää. Kyllä täällä aika pienessä piirissä ollaan ja käydään yhdessä vähän tällaista pärjäämistäistelua, niin meillä on aika hyvä yhteishenki alan toimijoiden kesken.

Jenni [00:12:29]: Itse olen ajatellut samoja asioita. Tietysti savolainen lupsakkuus on semmoinen tietynlainen termi. Muistan joskus kun olin pääkaupunkiseudulla kaavoituksessa ja tehtiin johonkin päin Savoaa kaavoja, niin pomo aina pyöritteli päätään, että ei himputti näiden savolaisten kanssa, tämä on niin kiero savolaista tapaa ja itse vain ihmettelin, että no mikäs tässä, että ehkä joku semmoinen tietynlainen savolainen meininki mikä sitten varmaan imaisee mukaansa, koska kyllähän meidän mökkiläisemmekin ihan onnellisia ovat siitä, että heillä on Savossa mökki. Niinhän minä sanoinkin kun lähdin pääkaupunkiseudulta, että en vain oiennut tänne tarpeeksi, pitää mennä niitten kierojen savolaisten pariin takaisin, kun taisi jotain sanoa aina, että savolaiset ovat niin kieroja, että sen huomaa ihan tästä kaavoituksestakin. Nyt tämä koronakriisi on myös nostanut tosi hyvin esille sen, että kun tuli tällainen kriisi ja ihmiset pelkäsivät oikeastaan oman terveytensä puolesta, eli turvallisuus ajatellen alueidenkäyttöä, että kaupunki ei tuntunutkaan niin turvalliselta paikalta kuin aikaisemmin on tuntunut, niin mihinkäs he heti olivat menossa, kun täältä jo vähän karvat nousivat pystyyn, että älkää nyt tänne tulko, mutta he tulivat tänne Savon sydämeen ja mökeillensä, niin ehkä tämä juuri, että meidän mökkiläisemme tosiaan tuntevat olonsa täällä turvallisiksi siinäkin vaiheessa kun tällainen globaali kriisi on päällä. Sitä myös alueidenkäytössä tavoitellaan ja meillä täällä tuntuu olevan sopivan väljää kuitenkin, ettei tarvitse pelätä mikä virus tarttuu tai mitä tulevaisuus tuokaan tullessaan.

Jenni [00:14:27]: Miten sitten heikkouksia? Minulle ainakin tulee mieleen se, että kun väki vähenee niin pidot paranevat, koska meillähän väestö ikääntyy ja silti meidän yhdyskuntarakenteemme laajenee eli koko ajan kaavoitetaan ulospäin ja lisää kun taas periaatteessa pitäisi yrittää säilyttää tehokkuus, jotta alueidenkäyttö olisi taloudenkin kannalta kestävä. Tämän ainakin näen suurena ongelmana.

Eero [00:15:04]: Kyllähän tietysti tuo väljyys tuo haasteitakin. Meillä tuo maaseudun asutus on voisiko sanoa haulikolla ammuttua ja sehän lähtee taustaltaan oikeastaan jo kaskiviljelyajasta, eli meillä ei ole sellaista kylärakennetta kuin jossain Länsi-Suomessa. Sitten loma-asutuksen muodostuminen 60-luvulta alkaen on tehnyt oman rakeistuksensa sinne. Kaiken kaikkiaan tietysti tästä aiheutuu esimerkiksi melkoiset verkostokulut ja valtava yksityistieverkosto ja siinä on haasteita jatkossa kuinka se pysyy kunnossa. Kyllähän tällainen hajanainen tai taaja asutus näkyy vaikkapa kun on tuulivoimaa kaavoitettu, niin aina ne ropellit ovat sitten jonkun edessä. Mitäs Jenni sinä tuumit, mihin tässä alueidenkäytössä Etelä-Savossa voisi satsata jotta maakunta kaiken kaikkiaan pärjäisi kilpailussa elinkeinojen ja asumisen osalta ja mitä keinoja [?? 00:16:34] kaavoituksessa, maapolitiikassa ja niihin liittyvissä kehityshankkeissa voisi olla?

Jenni [00:16:44]: Ideoitahan nyt tietysti on ja niitä tarvitaankin, mutta ainakin yhteistyö on avain onnistumiseen. Eli ensinnäkin ylipäättään se, että kaavassa vaikka on joku merkintä, niin sehän ei nyt tarkoita vielä yhtään mitään muuta kuin että siinä on kaksi kirjainta tai muutama kirjain, tietysti riippuen merkinnästä, mutta se ei vielä tuo sitä rakentamista vaan sinne tarvitaan investorit ja ylipäättään meidän edunvalvontamme, niin sen pitää olla ensiarvoista. Mutta ehkä sellainen, että meidän pitää olla koko ajan tuntosarvet pystyssä ja tehdä yhteistyötä. Esimerkiksi kun maakuntastrategiaa laaditaan, niin siinä pitää olla hyvin tarkasti mukana ja katsoa mitä merkintöjä se kenties sinne kaavaan tarvitsee. Sitten yritykset ylipäättään katsovat tosi pitkällä aikavälillä tai pidemmällä aikavälillä kuitenkin suunnittelevat ja visioittavat omaa toimintaansa. Mitä tarpeita heiltä tulee ja sitten tottakai lopulta kaavassa yhteensovitetaan nämä kaikki tarpeet, mutta oikeastaan se yhteistyö pitää olla ja löytää ne kanavat missä me voimme kuulla eri intressejä jotta sitten saadaan sinne kaavaankin osoitettua oikeat merkinnät millä on sitten potentiaalia lähteä kasvamaan rakennuksiksi asti. Ja tietysti trendejä ovat monipaikkaisuus ja siitä tietenkin tietoliikenneverkot pitää olla kunnossa tai ainakin pitää olla jotain tällaisia etätyöskentelytiloja jos ihmiset haluavat tulla mökeille, missä kuitenkin yhteydet eivät ole riittävän hyviä.

Eero [00:18:24]: Joo, tuo onkin Etelä-Savon erityispiirre, tai kyllähän se nyt vähän muuallakin on, tuo kausittainen vaihtelu väen määrässä on melkoinen. Tulee ihan mieleen joskus takavuosina kun selvitettiin, että Puumalassa voisi ihan hyvin olla vähittäiskaupan suuryksikkö keskustassa kesällä. Talvella siellä kyllä riittää huomattavasti vähäisempi kauppa. Huumorilla voi ajatella sitä, että pitäisi olla semmoinen teleskooppinen Prisma siellä joka pienenisi ja suurenisi ja talviaikana siellä voisi pitää vaikka mökkiläisten veneitä. Meillä tilanteet kesällä ja talvella ovat vähän erilaisia. Ja kyllä mitä nyt tämä monipaikkaisuuden kehitys sitten tuo, niin kyllä sitä sietää miettiä.

Jenni [00:19:20]: Joo ja itsekin tietysti, meillä on mökki rantasannalla, tai vanhemmilla, mutta kun on päiväkotikäiset lapset, niin tietenkään se monipaikkaisuus ei siinä mielessä

pystyisi omalla kohdalla toimimaan tai sitten siitä työnteosta ei välttämättä tule mitään kun lapset pyörivät jaloissa, niin ehkäpä vielä semmoinen, että miettiä vielä laajemmin, että miten saisimme myös työkäiset mökkiläiset, joilla on lapsia, niin miten heidän koulu- ja päivähoitosysteemit saisi. Onko se sitten, että nyt kun au pairit ovat lähteneet Suomesta pois, niin nyt he voivatkin monipaikkaisesti vaihtaa jonnekin toisaalle ja palkata kesäksi au pairin, jotta pystyt olemaan mökillä. En tiedä, mutta sitä vielä, että sehän on helppoa vielä lähteä, jos ei ole koulu- tai päiväkotikäisiä lapsia, niin vaikka tehdä sieltä mökin laiturilta, mutta sitten asettaakin vähän haasteita enemmän kun se pitää kuitenkin siihen loman yhteyteen sovittaa. Mutta varmasti erilaisia uusia raikkaita kokeiluja tarvitaan ja kokeilujen kauttahan sitä sitten kenties välillä tulee turskaa ja tappiota mutta sitten taas kun löytyy jotain oikein hyvää, niin se voi kantaa tosi pitkälle.

Eero [00:20:35]: Ja maapolitiikan keinoistahan puhutaan. Maapolitiikka on vähän semmoinen hankala termi, että mitä se nyt sitten oikein tarkoittaa. Ehkä maankäyttöstrategia voisi kuvata paremminkin mutta siinä nyt on monenlaisiakin keinoja. Ehkä yksinkertaisimmillaan se voi olla vaikka sitä, miten Juvan ex-kunnanjohtaja Laukkasen Heikki laukoi, että Juvan kunta ostaa maata silloin kun se on kallista koska muulloin sitä ei ole myytävänä. Siinäkin on yksi esimerkki ja Juvan kunta on tehnyt pitkäaikaista strategiatyötä ja heillä on ihan hyvät edellytykset siltä puolelta, että ei tämä välttämättä tämän kummempaa ole.

Jenni [00:21:24]: Kyllä. ja tuo on tosi hyvin sanottu. Ehkä mitä itse uskallan sanoa ääneen tai uskallan kysyä, niin tämä juuri mitä sanoin äsken, että Etelä-Savo on kuitenkin muuttotappiomaakunta ja aluerakenne pyrkii kasvamaan, niin sehän kuitenkin jättää jälkeensä aikalailta mahdottoman yhtälön, eli se ei pysty toimimaan. Mitään julkista liikennettä emme varmasti saa toimimaan ja toisaalta kaikki teiden investoinnit ja kaikki tällaiset, kaikkialle ei vaan riitä sitä kunnostusrahaa. Kuntien pitäisi pyrkiä ehkä miettimään sitä, että mihin me panostamme sitä kehitystä juuri tällä strategialla ja visiolla, että mitkä ne ovat ne kasvualueet ja sitten kenties, muistan Kajaanissa oli taannoin tekninen johtaja, joka taisi olla ihan lähtenyt sille tielle, että hän kumosi kaavoja tosi voimakkaasti ja häneltä taisi tulla semmoinen lentävä lause, että paras kaava on kumottu kaava. Ja tämä oli ihan se, että kun oltiin päädytty siihen tilanteeseen kuntaliitosten yhteydessä, ettei enää pystytty pärjäämään kustannusten puolesta, niin jotain oli tehtävä ja sitten lähdettiin katsomaan, että missä sellaista on. Niin jonkun näköinen arvokeskustelu ja luopuminen, että jos ei kukaan ole valmis mistään luopumaan, niin ihan varmasti me emme kuntataloutta saa kuntoon. Koronaelvytyksiä ei riitä loputtomiin. Ainakin näin toivon, että päästään koronasta eroon.

Eero [00:23:07]: Sama kajaanilainen kaveri lausui villapaidassaan myös sen, että hyvä rakennus on purettu rakennus. Ja kyllä meillä varmaan valitettavasti on sitäkin edessä ja se vaan pitäisi pystyä tekemään jotenkin suunnitelmallisesti. Meidän perusongelmiamme on

se, että meillä voi olla sinänsä arvokasta rakennuskantaa, niillä voi olla kulttuuriperinnön arvoja mutta kun niillä rakennuksilla ei ole käyttöä, niin joudumme tekemään priorisointeja, että mitä säilytetään ja miten kirkonkylien ilme pysyy kilpailukykyisenä, että niistä ei tule mitään niin kuin lännenelokuviissa on aavekaupunkeja. Siinä on kanssa yksi valinnan paikka ja strategian miettiminen.

Jenni [00:23:58]: Kyllä, se on juuri näin, että kun menet johonkin ja siellä ensimmäisenä on, vähän tulee semmoinen hökkelikylä, et siellä on ikkunat rikki ja näin, niin mieltii, että onko täällä oikeasti enää yhtään ketään, niin että jotenkin se pitäisi olla se käyntikortti sellanen siisti. Mut siinäähä sitä onkin sit työtä.

Eero [00:24:17]: Yksi juttuhan tuossa on vielä, eilen oli juttu siitä, että uutisissa taisi olla miten Ahvenanmaa suunnittelee valtavia merituulivoimaloita, niin kyllä tuo tuulivoiman kehitys on ollut viime aikoina myöskin täällä maalla melkoista tuolla Pohjanmaan suunnassa. Tilanne on sillä tavalla muuttunut, että aikasemmin niin sanottu tuuliatlas ohjasi eli tuulisuuden mukaan sijoiteltiin niitä myllyjä. Mutta kun ne myllyt ovat kasvaneet ja tulleet tehokkaiksi, niin se ei välttämättä ole enää se tuuliatlas se asia. Ja vuonna -20 10 prosenttia Suomen sähköstä tuotettiin tuulivoimalla. Se on semmoinen yksi asia jota sietää ainakin miettiä ja pitää mielessä, että sekin on yksi kehittämisen mahdollisuus.

Jenni [00:25:21]: Joo, tuulivoimahan on myös ottanut tässä melkoisen loikan, että meillä 2016 tuulivoimayleiskaava hyväksyttiin ja se kaavotusprosessi oli käsittääkseni, itse en ollut siinä mukana, mutta näin olen kuullut, että ajateltiin, että lähdetään tekemään nopeaa kaavaa niin ei se sitten tullutkaan ihan niin nopeaan ja niitä mielipiteitä ja vaikka mitä tuli ovista ja ikkunoista, että nyt on tosi hyvä, että nyt on trendi kuitenkin mennyt siihen, että se on alettu näkemään myös imago- ja vetovoimatekijänä. Ja sitten tottakai kuntia varmasti puhuttelee se, että sieltä kiinteistöveroina on jopa miljoonia saatavana. Tässä taloustilanteessa, missä useimmat kunnista on, niin toki sietäisi miettiä, mutta Etelä-Savossa haasteita tuo se, että ollaan kauttaaltaan asuttu ja sitten täällä vielä on mökkejä niin paljon, että jos niitten mökkien ja asuntojen ympärille vetää 500 metrin tai kilometrin ympyrän ympärille, niin ei ihan hirveästi jää. Ja toki huomioiden kaikki maisema-alueet ja näin, niin on haasteita, mutta ehdottomasti se olisi yksi sellainen asia mitä varmastikin kannattaisi selvittää, että missä sitten olisi myllyille paikkoja. Ja eihän niiden aina tarvitse olla mitään todella massiivisia tuulipuistoja vaan se voi olla myös vähemmän myllyjä hyvillä paikoilla. Tuulivoimaan liittyy tosi hyvin tämä ja liittyy siis paljon muuhunkin alueidenkäytön suunnitteluun tämä nimby-ilmiö eli not in my back yard. Tämä on sellainen, että helposti vedetään tämä kortti esiin kun jotain ollaan tekemässä, niin sitten alueen asukkaat nostavat metakan, että ei tänne, en halua tai sitten sanotaan, että no entäs jos vähän tuonne toiseen suuntaan ja et siis ei tähän omalle vaikutusalueelle niin sanotusti tulisi. Niin onko sinulla Eero jotain hyviä esimerkkejä tai onko vuosien varrelta, tuleeko mieleen jotain missä tämä olisi hirveen hyvin näkynyt? Tai onko koskaan omalle kohdalle sattunut jotain missä?

Eero [00:27:40]: No ehkä peiliin katsomalla tämä havainnollistuu parhaiten, että ihan itse kirjoitin, tosin eri maakunnassa, Keski-Suomessa, maakuntakaavan tuulivoimavarauksesta kielteisen vastineen kun se oli siinä aikalailta likellä kotiani. Ei nyt olisi oikeasti näkynyt ja minä kyllä olin enemmän siitä järvimaismasta huolissani ja tietysti ihan hyvä, että se hanke sitten hylättiin muistakin syistä, koska se on tänä päivänä keskellä nykyistä kansallispuistoa se paikka. Mutta tämä kuuluu inhimilliseen elämään.

Jenni [00:28:23]: Kyllä. Juurihan se näin on ja jos vaikka itsekkin mieltäisin, että haluan mökille sähköt, mutta sitten jos jonkun muun sähkölinja tulee ja se halkoo tai joku iso linja tulisi, niin kyllähän se varmasti herättää sitä, ihan ymmärrettävästi mutta se on vaan jännä, miten sitten asiat, ja sitten nimenomaan, että siellä saattaa olla vaikka jossain tämän kaupungin hankkeissa vaikka joku mielenterveyskuntoutujille tarkoitettu asunto, niin se jotenkin, että se hyväksytään periaatteessa, mutta sitä ei kuitenkaan hyväksytä siihen oman kodin lähetyville.

Eero [00:29:07]: Kyllä, kiinteistön arvo laskee ja niin edelleen.

Jenni [00:29:07]: Näinpä.

Eero [00:29:08]: Ihan ymmärrettävääkin.

Jenni [00:29:11]: Miten sitten tässä kevään aikana roihahti vähän lehtien palstoilla tähän rantojen suunnitteluun liittyen ja itse asiassa olen ollut siis Mäntyharjulla ja Mikkelissä ja molemmissa on ollut meneillään tämä keskustelu päättäjien puolelta tai vaatimus siihen, että rantoja lähdetäisiin, rantojen rakennusoikeutta tehostamaan ja nyt sinäkin otit kantaa taannoin asiaan ja siitähän tuli vastineita ja itsekkin otin tässä nyt vähän aikaa sitten tai ihan kuluneen viikon sisällä kantaa näihin rantojen mitoituksiin ja sainkin siitä juuri tänä aamuna kun avasin lehden, niin oli tullut vastine, niin sen vain huomaa, että nämä rantojen suunnittelukysymykset herättävät keskustelua nyt ja oikeastaan aina ne ovat jossain ajankohtaisia varmasti myös täällä Etelä-Savossa, niin mitä nyt ajattelet siitä?

Eero [00:30:10]: No kyllähän, hyvähän se on kun keskustellaan ja ennen kaikkea vielä jos keskustelu on argumentoivaa ja eteenpäin vievää ja ideoivaa, niin se on tosi hyvä. Sitten tietysti jos se on vaan eipäs-juupas-keskustelua, niin se nyt ei vie sitten hirveästi mitään eteenpäin. Ihan juuri oli Länsi-Savo-lehdessä selvitys, jonka mukaan enemmistö kansalaisista kannattaa rantojen lisärakentamista ja kuntapäätäjistä peräti hyvin suuri osa. Niin siitä

selvityksestä tuli mieleeni oikeastaan kaksi asiaa. Ensinnäkin että rakentaminen ja kaavoittaminen ovat eri asioita. Ne ovat samaa prosessia mutta ne ovat eri asioita. Eli mitä tarkoitetaan, että halutaanko rantojen lisärakentamista, koska jo nyt Mikkelinkin rannoille voisi rakentaa 2 000 uutta loma-asuntoa yksinkertaisesti hakemalla sinne rakennusluvan. Kaavavarauksia on jo sen verran. Kun veneestäkin katselee rantoja, siellähän on vaika kuinka paljon tyhjää siellä rannalla. Mutta kun katsoo samaa [?? 00:31:26] kaavaakarttaa, niin siellä onkin sitten jo varauksia olemassa. Ja jos aatellaan sitä 2 000 loma-asunnon rakennuspaikkaa Mikkelissä, niin viime vuonna Mikkeliin haettiin 36 uuden loma-asunnon luvat. ajJa niistäkin jonkunmoinen osa osuu entisille rakennuspaikoille, joissa korvataan entinen vanha rakennus uudella, niin tätä kaavakapasiteettia on nykyisellään tosi paljon. Koko maakunnassa haettiin 218 loma-asunnon lupaa viime vuonna. Maakunnassa on likimain 20 000 tyhjää rakennuspaikkaa. Ja rantojen kaavoituksesta päättäminen ja mahdollisesti lisärakennuspaikkojen osoittaminen on kuntien omassa päätösvallassa lähteä siihen prosessiin. Hirveän olennaista olisi miettiä se, että kuinka paljon siihen resurssia laitetaan ja varataan siihen sitten riittävä resurssi, jotta myöskin muuhun kehittämiseen jää voimia. Tiedän omasta kokemuksesta, että vanhojen kaavojen avaaminen on tosi työläs homma, koska kaikki eivät siihen tule olemaan tyytyväisiä. He ovat luottaneet siihen nykyiseen kaavaratkaisuun. Ja sitten yksi asiahan on se, että tässäkin se kaavoitus ja rakentaminen ovat eri asioita, että kaikki uudetkaan rakennuspaikat eivät heti lähde rakentumaan. Se on maanomistajien oma asia sitten se aikataulu. Nuo minulle nyt tulee tästä rantakeskustelusta mieleen, mutta hieno hommahan on, että meillä on rantoja.

Jenni [00:33:18]: Niin kyllä, on mistä keskustella. Sehän se on kaikkein tärkeintä. Ja ehkä se mitä sanoitkin tuossa, että kuitenkin se, että kun nykyisin on ne kaavat, tai missä on, kaikkiallahan maakunnassa ei edes kaikkia vesistöjä ole kaavoitettu, mutta isoimmat alkavat olla, niin se, että kenellä siellä jo on vaikka mökki, niin miten sitten kun he ovat katsoneet, ja nyt varsinkin korona-aikaankin useampi mökki on vaihtanut omistajaa, niin he ovat katsoneet, että jees, että tässä onkin kivalla paikkaa mökki eikä ole naapureita. Sitten tuleekin ta-daa, nyt kaupunki aloittaa tai kunta aloittaa kaavoituksen ja nyt tehostetaan, laitetaan lisää paikkoja, niin tietenkään niitä uusiakaan rakennuspaikkoja, ne pyritään sijoittamaan olemassa olevien viereen, koska halutaan, että vapaata rantaviivaa pitää edelleenkin pystyä jättämään, niin ei se todellakaan ole niin, että nyt lisää rakennuspaikkoja, että kaikki haluavat tätä, niin ei se menisi näin suoraviivaisesti, koska sitten voidaan myös miettiä, että minkälainen imagotappio se on niitten mökkiläisten kannalta ja suivaantuuko joku siitä, että hän on maksanut siitä, että hänellä on rauha ja nyt sinne sitten tulee lisää paikkoja. Kun näitä rantakaavoja tehdään, niin juuri Pieksämäellä oli yksi rantakaava, missä jätettiin, maakuntaliittokin antoi lausunnon ja siinä oli 78 sivua muistutukset ja mielipiteet mitä oli annettu ja niihin oli kaavoittaja laatinut vastineet, yhdestä kaavasta, että se on ihan merkittävä työ. Ja sitten kun niistä osa aina yllätteän sitten saattaa päätyä siihen, että osasta myös valitetaan, niin se on pitkässä puussa. Ja tietysti se mitä myöskin sanoit, että Etelä-Savossa on 20 000 rakentamatonta paikkaa jo nyt kaavoissa ja tämä, että lähdetäisiin mitoituksella lisäämään rannoille rakentamista, niin tämä hyödyntää suurimmassa osassa näitä isoja maanomistajia, joilla on jo luultavasti kaavoissa niitä paikkoja ja kuinka moni

niistä sitten tulee lisänä myyntiin, niin ei välttämättä edes hirveän moni. Niin siinä mielessä iso työ verrattuna siihen mitä hyötyä siitä saa ja itsekin en ehkä ole ainakaan ensimmäisenä lähdössä siihen, että ennemminkin miettisi sitä, että miten nykyisten rakennuspaikkojen myyntiä pystytään buustaamaan tai että ne tulisivat myyntiin ja sitten taas toisaalta korona-aikanakin luettiin, että mökkikauppa on hirveästi vilkastunut, että nykyiset mökit on rakennettu parhaille paikoille, vanhat mökit, ja monethan lähtevät niitä sitten joko korjaamaan tai ihan kokonaan rakentamaan uudestaan, että sinne menee tiet ja sähköt jo perille, niin siinä mielessä. Hyvä, että keskustelua käydään, mutta kun olen itsekin joskus rantakaavoja tehnyt, niin onhan se niin iso työ, ettei sitä ihan mielellään heti lähtisi tekemään. Ja sitten vaikka ajatellaan, että no tähän voidaan ostaa konsultilta tämä työ, niin ei se niin mene. Kunnilla on kuitenkin nämä kuulemiset ja kyllä se vaan työllistää paljon. Ja sitten siellä voi olla jotain periaatteellisia ratkaisuja joissa kunnan täytyy olla mukana, niin kyllä ehdottomasti pitää varata myös kunnasta asianmukaiset resurssit. Mikkeliissäkin on yksi yleiskaava mikä on ollut kymmenisen vuotta vireillä. Mäntyharjulla kun olin, niin sielläkin oli yksi rantaosayleiskaava ollut pitkään vireillä. Kyllä ne helposti tупpaavat prosesseina venymään. Jos nyt vaikka ajatellaan, että Mikkeliin lähtee nyt mitoitus nostamaan, niin se on varmaan hyvin optimistisellakin aikataululla 10-15 vuoden työ ennen kuin kaavojen rakennuspaikkoja on lisää ja se mitoitus on nostettu kaikkialla. Siihen täytyy niin paljon erilaisia selvityksiä laatia.

Eero [00:37:27]: Varmaan jos tämän hetken tähän monipaikkaisuustrendiin halutaan iskeä niin varmaan voisi miettiä jotain nopeampia keinoja saada vaikka niitä nykyisiä rakennuspaikkoja nopeammin käyttöön, tehostaa nykyisten rakennuspaikkojen käyttöä ja niin edelleen. Mutta mitäs muuta ajankohtaista. Maankäyttö- ja rakennuslakeja ainakin uudistetaan, ei se valtavan suuri uudistus itse asiassa kaavajärjestelmään ole. Kaavaillaan vapaata talousrakennusten luvitukseen ja niin edelleen. Digitalisaatio on tulossa kaavoitukseen, mikä on varmaan aika hyvästä, koska tämä ala suorastaan on ollut siitä vähän jälkijunassa suoraan sanottuna. Varmaan niin kuin tuossa puhuttiin, niin etätyöt ja monipaikkaisuus ovat tämän hetken trendejä. Tässäkin alalla on niitä trendejä mitkä menevät. Takavuosina puhuttiin hirvittävästi kaupan kaavoituksesta ja nykyään taitaa enemmän posti tuoda niitä kaupan tuotteita. Trendiala on tämäkin osaltaan.

Jenni [00:38:46]: Kyllä. Ja etätöistä mietin, että taitaa täällä elyissäkin olla jonkunlainen tilauudistus menossa, että mitä esimerkiksi tulevaisuuden toimistot tulevat olemaan. Muistan silloin pääkaupunkiseudulta kun joku kymmenisen vuotta sitten jo siellä tehtiin vähän tällaisia vastaavia mitkä nyt ovat tulleet tänne niin sanotusti maallekin ja muualle Suomeen, eli etsitään erilaisia tiloja siihen työskentelyyn ja aina ei välttämättä kaikilla enää tulevaisuudessa olekaan sitä omaa huonetta mihin nyt ollaan totuttu, mutta taas sitten jos mietitään asuntojen suunnittelua, niin tuleeko se oma huone sitten kuitenkin sinne omaan kotiin eli tuleekohan se näkymään, tai itse mietin, että jos nyt olisin rakentamassa, niin kyllä kovasti miettisin, että saisinko sinne työhuoneen. Ja Helsingin hinnoilla harvalla on mahdollisuus ostaa yksi lisähuone vain sitä työnantajaa varten mutta sitten vaihtamalla

johonkin lähioön tilanne on toinen. Ja sitten tietysti tämä monipaikkaisuus ja se, että mitäs jos lähdettäisiinkin vaikka sinne Savoan, niin voikin olla vaihtoehto. Mutta kyllä minä näen, että tämä etätyö on sellainen mikä niin hyvässä että tuo meille lisää osaajia sen takia, että joku voi vaikka Helsingistä tehdä näitä asiantuntijajöitä mutta taas sitten se, että hyvässä lykyssä tajuakaan jossain vaiheessa, että no miksi minä en muuttaisi sinne vähän väljemmille vesille.

Eero [00:40:11]: Kyllä ja mitä tämä etätyö vaikuttaa elinkeinoelämän puolella kaikkiaan, mitä se vaikuttaa yritysten sijoittumiseen ja kotipaikkoihin, en osaa edes sanoa. Ainakin tässä alueidenkäytössä on positiivista se, että tilanne ei karkaa käsistä, koska nykyinen rakennettu ympäristö on todennäköisesti noin 95-prosenttisesti sama nyt kuin se on 2050. Nämä muutokset ovat kuitenkin hyvin hitaita ja aika pieniä. Nämä eivät karkaa käsistä. Ja itse asiassa jos kaikki ne suunnitelmat mitä olen nähnyt, olisivat toteutuneet, niin Etelä-Savo olisi hyvin erilainen paikka, samoin koko Suomi. Eli käytännössä ne hyvät suunnitelmat toteutuvat ja sitten vähemmän hyvät kyllä sitten siilautuvat vaan niin, että ne eivät yksinkertaisesti toteudu. Tämä on vähän tämä kaavoitus on paljon ajattelua ja suunnittelua. Sikäli tämä on jääkiekon vastakohta, jossa vähemmän ajatellaan ja tehdään enemmän. Vähän näin kai tätä voisi sanoa. Mutta yleisesti Etelä-Savo niin eihän tässä nyt oikeastaan mitään vikaa ole vaikka asuinympäristönä, eihän tämän parempaa paikkaa voi ollakaan.

Jenni [00:41:36]: No näinhän se juuri on. Ja kyllähän se pitää paikkansa ihan, että ei voi edes sanoa, että hyvin suunniteltu on puoliksi tehty, mutta todella monesti suunniteltu on ehkä joskus tehty. Voisi näin ehkä tiivistää.

Eero [00:41:52]: Savolaisittain, että aloittamista vaille valmis.

Juonto [00:41:56]: Näkökulmia kaavoitukseen olivat avaamassa Etelä-Savon maakuntaliiton aluesuunnittelupäällikkö Jenni Oksanen ja Etelä-Savon ely-keskuksen alueidenkäytön ja luonnonsuojelupalveluiden päällikkö Eero Korhonen. Tämä oli jakso Etelä-Savon ely-keskuksen tuottamasta Elynvoimaa-podcast-sarjasta.

[recording ends]